

شیوه‌نامه اجرایی بررسی تخلفات پژوهشی دانشگاه سمنان

مقدمه

به استناد تصویب‌نامه هیأت وزیران به شماره ۶۶۶۱۲ / ت مورخ ۱۳۹۸/۵/۳۰، وزارت علوم تحقیقات و فناوری، وزارت بهداشت-درمان و آموزش پزشکی دستورالعمل ماده ۵ آیین‌نامه اجرایی قانون پیشگیری و مقابله با تقلب در تهیه آثار علمی مصوب به شماره ۱۳۹۸ / ۵/۳۰ و مورخ ۱۳۹۸/۱۱/۲۸، موضوع مصادیق تخلف پژوهشی دستورالعمل نحوه بررسی تخلفات پژوهشی به شماره ۲۴۶۴۰۲ / و مورخ ۱۳۹۳/۱۲/۱۲ و در راستای صیانت از دستاوردهای پژوهشی و ممانعت از تضعیف اعتبار ملی و بین‌المللی دانشگاه سمنان، آشنایی پژوهشگران با استانداردهای اخلاقی در پژوهش و رعایت قواعد اخلاق در پژوهش، شیوه‌نامه اجرایی مطابق اسناد بالادستی وزارت عتف تدوین شده است.

ماده ۱- اهداف

مهم‌ترین اهداف تدوین شیوه‌نامه به شرح ذیل می‌باشد:

- ۱-۱: صیانت از اعتبار علمی ملی و بین‌المللی دانشگاه؛
- ۲-۱: صیانت از مالکیت فکری و رعایت حقوق مادی و معنوی پژوهشگران و فناوران دانشگاه؛
- ۳-۱: افزایش سطح آگاهی اعضای هیأت علمی، دانشجویان و کارکنان دانشگاه در خصوص ارج گذاشتن به اصول اخلاق علمی و پایبندی آن در جامعه علمی؛
- ۴-۱: تقویت ارتباطات بین‌المللی و ارتقای کیفیت تولیدات مقالات علمی.

ماده ۲- اختصارها و تعاریف

- ۱-۲: دانشگاه: در این شیوه‌نامه دانشگاه سمنان به اختصار دانشگاه خوانده می‌شود.
- ۲-۲: رئیس: منظور از رئیس در این شیوه‌نامه ریاست دانشگاه سمنان است.
- ۳-۲: معاون: منظور از معاون در این شیوه‌نامه معاونت پژوهش و فناوری دانشگاه سمنان است.
- ۴-۲: کارگروه: منظور از کارگروه در این شیوه‌نامه کارگروه اخلاق در پژوهش دانشگاه سمنان است.

ماده ۳- ارکان کارگروه اخلاق در پژوهش

به استناد ماده ۳ تصویب‌نامه هیأت‌وزیران کارگروه اخلاق در پژوهش در سطح دانشگاه با ترکیب زیر تشکیل می‌شود:

- ۱- رئیس دانشگاه (رئیس)؛
- ۲- معاون پژوهش و فناوری دانشگاه (دبیر)؛
- ۳- معاون آموزش و تحصیلات تکمیلی دانشگاه؛
- ۴- سه نفر عضو هیأت علمی صاحب‌نظر در امور پژوهشی با معرفی معاونت پژوهش و فناوری دانشگاه و حکم رئیس دانشگاه؛

معاون پژوهش و فناوری
مهر و امضاء

دبیر هیأت رئیسه

مهر و امضاء

محمدتقی تهرانی

۵- یک نفر به عنوان نماینده جامعه علمی به انتخاب مجمع انجمن های علمی و حکم رئیس دانشگاه؛

۶- یک نفر صاحب نظر اخلاق در پژوهش به انتخاب و حکم رئیس دانشگاه؛

۷- یک نفر عضو هیأت علمی رشته حقوق به انتخاب و حکم رئیس دانشگاه.

تبصره ۱: اعضای ردیف های ۴ - ۷ این ماده به مدت ۲ سال انتخاب می شوند و انتخاب آن ها برای دو دوره متوالی مجاز است.

تبصره ۲: دبیرخانه کارگروه در معاونت پژوهش و فناوری دانشگاه و بدون ایجاد ساختار سازمانی جدید تشکیل می شود.

تبصره ۳: انتخاب اعضای حقیقی بندهای ۴، ۶ و ۷ از خارج مؤسسه مجاز است.

تبصره ۴: رئیس کارگروه موظف است حداکثر ظرف مدت یک ماه پس از پایان عضویت، استعفا، عزل و یا فوت اعضای ردیف های ۴-۷ جایگزین آن ها را منصوب کند.

تبصره ۵: شورای پژوهش دانشگاه، مکلف است نماینده جامعه علمی را قبل از انقضاء مدت یک ماهه، به رئیس دانشگاه معرفی کند. در صورت فقدان مجمع انجمن های علمی (جامعه علمی)، یک نفر به انتخاب شورای پژوهش و فناوری دانشگاه معرفی گردد.

ماده ۴- وظایف کارگروه

۴-۱: بررسی و آسیب شناسی علل و زمینه های بروز تخلفات پژوهشی و اعمال تدابیر پیشگیرانه در سطح مؤسسه و ارجاع موضوع به واحدهای ذی ربط؛

۴-۲: پیشنهاد اصلاح مقررات و رویه های موجود به کارگروه وزارتی اخلاق در پژوهش در راستای کاهش زمینه های بروز تخلفات پژوهشی؛

۴-۳: ترویج اخلاق در پژوهش، امانت داری علمی و اطلاع رسانی در سطح مؤسسه؛

۴-۴: برنامه ریزی برای افزایش سطح آگاهی اعضای هیأت علمی، دانشجویان و کارکنان مؤسسه از طریق برگزاری کارگاه های آموزشی، همایش ها، نشست های علمی و نظایر آن؛

۴-۵: جلب مشارکت اعضای هیأت علمی دانشگاه و گروه های آموزشی در جهت ارتقای کیفیت اخلاق در پژوهش؛

۴-۶: اطلاع رسانی در خصوص استانداردهای مصوب اخلاق در پژوهش، مصوبات کارگروه وزارتی اخلاق در پژوهش و سایر موارد مشابه که توسط مراجع ذی ربط اعلام می شود؛

۴-۷: بررسی اولیه و کارشناسی گزارش های ارتکاب تخلفات پژوهشی موضوع ماده (۶) این شیوه نامه؛

۴-۸: اجرای مصوبات کارگروه وزارتی اخلاق در پژوهش و ارائه گزارش عملکرد به کارگروه وزارت متبوع؛

۴-۹: بررسی و تصویب پیشنهاد پژوهش هایی که بر اساس مصوبات کارگروه وزارتی اخلاق در پژوهش، شروع مراحل انجام آن ها منوط به اخذ تأییدیه از کارگروه اخلاق در پژوهش دانشگاه است.

ماده ۵- نحوه تشکیل جلسات کارگروه

۵-۱: جلسات با حضور حداقل ۷ نفر از کل اعضاء کارگروه تشکیل و تصمیمات با رأی ۵ نفر از اعضای حاضر اتخاذ می شود؛

۵-۲: حضور رئیس یا دبیر کارگروه برای رسمیت جلسات الزامی است؛

۵-۳: عضو کارگروه برای حضور در جلسه، نمی تواند نماینده معرفی کند؛

معاون پژوهش و فناوری
مهر و امضاء

دبیر هیات رئیسه
مهر و امضاء
تصویب شد
۱۳۹۷

۴-۵: در صورت غیبت هر عضو حقیقی در سه جلسه متوالی یا شش جلسه متناوب، عضویت وی لغو می‌شود و رئیس مؤسسه موظف است ظرف مدت یک ماه، جایگزین وی را منصوب کند؛

۵-۵: جلسات کارگروه جهت انجام وظایف مندرج در ماده ۴ این شیوه‌نامه، بر اساس تقویم زمانی تنظیم شده از سوی دبیر کارگروه تشکیل می‌شود؛

تبصره ۶: به منظور رسیدگی به پرونده‌های دریافتی، رئیس یا دبیر کارگروه موظف است در اسرع وقت و به صورت عادی یا فوق‌العاده جلسه کارگروه را تشکیل دهد.

۶-۵: در صورت وجود تعارض منافع در بررسی پرونده‌ها و شکایات مربوط به تخلفات پژوهشی، عضو کارگروه مربوطه مکلف به اظهار بوده و حق حضور در جلسه و شرکت در رأی‌گیری در پرونده مطروحه را ندارد؛

۷-۵: صورت جلسه کارگروه، به امضاء اعضای حاضر در جلسه می‌رسد. تاریخ تشکیل جلسه، نام و نام خانوادگی اعضای حاضر و غایب با ذکر خلاصه‌ای از مذاکرات جلسه و تصمیم نهایی در صورت جلسه ذکر می‌شود؛

۸-۵: صورت جلسات کارگروه، باید تا ده سال در دبیرخانه کارگروه نگهداری شود؛

۹-۵: اعضای کارگروه موظف‌اند از افشای اطلاعات مربوط به پرونده‌های رسیدگی به تخلفات پژوهشی جز در موارد قانونی، خودداری کنند.

ماده ۶- آیین بررسی تخلفات پژوهشی در کارگروه

۱-۶: دبیرخانه کارگروه مکلف است کلیه گزارش‌ها و شکایات مربوط به تخلفات پژوهشی را دریافت کرده و پس از ثبت آن‌ها رسیدارانه دهد؛

تبصره ۷: کلیه گزارش‌ها و شکایات باید به صورت مکتوب و با امضای گزارش دهنده یا شاکی، با هویت مشخص، به همراه مستندات مربوطه ارائه شود.

تبصره ۸: در صورتی که پرونده ارتکاب تخلف پژوهشی مربوط به چند نفر از مؤسسات مختلف باشد، دبیر کارگروه دریافت‌کننده گزارش یا شکایت مکلف است نسخه‌ای از تصویر گزارش یا شکایت مربوطه را ظرف مدت یک هفته به مؤسسه متبوع فرد در مظان ارتکاب تخلف، به منظور رسیدگی مطابق این دستورالعمل، ارسال نماید.

۲-۶: دبیر کارگروه موظف است پس از بررسی و تحقیقات مقدماتی و در صورت لزوم، با استفاده از مشابهت یابی و نظایر آن با ارائه مستندات لازم، گزارش پرونده را جهت رسیدگی در جلسه کارگروه مطرح کند؛

۳-۶: کارگروه‌های اخلاق در پژوهش ضمن بررسی پرونده و در صورت لزوم، ارجاع امر به کارشناس متخصص، مکلفند در صورت وجود دلایل، قرائن و شواهد کافی مبنی بر ارتکاب تخلف، موضوع اتهام را با رعایت حریم خصوصی به شرح زیر به اطلاع فرد در مظان اتهام برسانند؛

الف: در خصوص اعضای هیأت علمی و کارکنان مؤسسه از طریق اتوماسیون اداری؛

ب: در خصوص دانشجویان مؤسسه، مطابق ضوابط دعوت از دانشجو مندرج در دستورالعمل و شیوه‌نامه‌های اجرایی و آیین‌نامه انضباطی دانشجویان؛

پ: در خصوص دانشجویان، اعضای هیأت علمی و کارکنان سایر مؤسسات از طریق دبیرخانه مرکزی مؤسسه مربوطه طبق ضوابط مندرج در بندهای الف و ب؛

ت: در خصوص تخلفات مربوط به دوره دانشجویی دانش‌آموختگان، حسب نظر کارگروه؛

معاون پژوهش و فناوری
مهر و امضاء

دبیر هیأت رئیسه
مهر و امضاء
مصوب هیأت رئیسه
۸۸۷
هیأت رئیسه

تبصره ۹: در صورت درخواست فرد در مظان اتهام، تصویری از گزارش رسیده یا شکایت ثبت شده به انضمام نظریه کارشناس پرونده، در اختیار وی قرار خواهد گرفت.

تبصره ۱۰: کارشناس متخصص موضوع ماده ۱۰ آیین نامه اجرایی، متناسب با موضوع تخلف پژوهشی، توسط کارگروه تعیین می شود.
تبصره ۱۱: در صورتی که اعضای هیأت علمی به عنوان کارشناس موضوع ماده ۱۰ آیین نامه اجرایی تعیین شوند، گزارش کارشناسی آنان به منزله داوری آثار پژوهشی محسوب می شود و دبیر کارگروه به منظور برخورداری از مزایای قانونی آن، گواهی داوری مربوطه را صادر می کند.
۴-۶: فرد در مظان اتهام موظف است ظرف مدت بیست روز از تاریخ اطلاع رسانی موضوع بند ۳ این ماده، دفاعیات خود را به صورت مکتوب به کارگروه ارائه دهد؛ در غیر این صورت، کارگروه موظف به رسیدگی است؛

تبصره ۱۲: در صورت درخواست فرد در مظان اتهام ظرف مهلت فوق الذکر، کارگروه مکلف است دفاعیات شفاهی وی را استماع کند.
۵-۶: در صورتی که با توجه به دفاعیات فرد در مظان اتهام تخلف یا به هر دلیل دیگر به تشخیص کارگروه، پرونده واجد نقایص یا ابهاماتی باشد، کارگروه نسبت به رفع آن ها اقدام خواهد کرد؛

۶-۶: کارگروه مکلف است حداکثر ظرف مدت سه ماه پرونده های واصله را بررسی کرده و تعیین تکلیف کند؛
۷-۶: دبیر کارگروه مکلف است ظرف یک هفته پس از تنظیم صورت جلسه نهایی، نظر کارگروه را به همراه پرونده، به مراجع پیش بینی شده در تبصره ۶ ماده واحده قانون ارسال کند؛

۱-۷-۶: گزارش تهیه شده می بایست حداقل از اطلاعات زیر برخوردار باشد:
- نوع تخلف مستخرج شده از ماده ۸ این شیوه نامه، مدارک و مستندات، دفاعیات مدعی و متخلف، نتیجه بررسی و اظهار نظر کارشناسی کارگروه؛

۲-۷-۶: ارائه پیشنهاد جریمه در گزارش فوق، متناسب با تخلف از طرف کارگروه به هیأت های تصمیم گیری صدور حکم (هیأت های انتظامی رسیدگی به تخلفات اعضای هیأت علمی و کمیته انضباطی دانشجویان).
تبصره ۱۳: در صورت درخواست ذی نفع، تصویر گزارش کارگروه در اختیار وی قرار خواهد گرفت.

ماده ۷- رسیدگی به تخلفات پژوهشی اعضای کارگروه

به تخلفات پژوهشی اعضای کارگروه مؤسسات، به تشخیص کارگروه وزارتی، در کارگروه اخلاق در پژوهش یکی از مؤسسات رسیدگی شده و پیشنهاد های کارگروه، به مراجع پیش بینی شده در تبصره ۶ ماده واحده قانون ارسال می شود.

ماده ۸- مصادیق تخلف پژوهشی

به منظور اجرای ماده ۶ این شیوه نامه، و مطابق ماده ۱۷ دستورالعمل ماده ۵ آیین نامه اجرایی به شماره ۳۲۸۱۳/ مورخ ۱۳۹۸/۱۱/۲۸ موضوع مصادیق تخلف پژوهشی به شرح ذیل از دستورالعمل نحوه بررسی تخلفات پژوهشی به شماره ۲۴۵۶۰۲/ مورخ ۱۳۹۳/۱۲/۱۲ اخذ و ارائه شده است.

۱-۸ - سوء رفتارهای پژوهشی

- ۱-۱-۸. برخوردار نبودن از دانش تخصصی و صلاحیت علمی در موضوع مورد پژوهش؛
- ۲-۱-۸. عدم مراعات صداقت در ارائه گزارش کارهای علمی خود برای کسب امتیازات علمی و اداری و ترفیع و ارتقاء؛
- ۳-۱-۸. جانبداری در فرآیند انجام پژوهش با دخالت دادن پیش فرض ها و تمایلات خود، دیگران یا مؤسسه ی سفارش دهنده ی پژوهش؛
- ۴-۱-۸. عدم ارائه نتایج واقعی پژوهش به دلیل ترس و تأثیر فشارها و جهت گیری های سوء، پیرامون پژوهشگر؛

معاون پژوهش و فناوری
مهر و امضاء

دبیر هیات ریسه
مهر و امضاء
تصویب شده
صورت جلسه... ۸۸۲... هیات ریسه

- ۸-۱-۵. عدم پابندی به عنصر زمان (موعد مقرر) در انتشار نتایج پژوهش (امتناع از انتشار نتایج به دست آمده پژوهش در بازه زمانی معین، به دلیل منافع سودجویانه از روی عمد یا به طور سهوی)؛
- تبصره ۱۴: فقط به دلایل امنیتی می توان انتشار نتایج پژوهش را به زمان دیگر موکول کرد.
- ۸-۱-۶. ابهام و عدم دقت در تدوین گزارش پژوهش یا روشن و شفاف نبودن مرز بین دستاوردهای علمی پژوهشگر و یافته های گرفته شده از کار دیگران؛
- ۸-۱-۷. بازنویسی گفته های دیگران بدون ذکر منبع، بازی با الفاظ در گزارش های منتشر شده، زیاده نویسی و کلی گویی؛
- ۸-۱-۸. تعصب، حسادت، کینه و خشم، غرض ورزی عاطفی، توهین و جسارت، تحقیر و استخفاف دیگران، حرمت شکنی، بزرگنمایی موضوع کار خود، انفعال در نگره ها و باورها به دلیل دگر باوری، فریب، آزار و اذیت، بهره برداری ناپسند از واژه ها و افراد؛
- ۸-۱-۹. استفاده و استناد به منابع مشکوک و فاقد اعتبار علمی (مجله، سایت حامی مقاله و نویسنده ی مقاله)؛
- ۸-۱-۱۰. عدم رعایت منافع ملی حقوق فردی و اجتماعی در کلیه مراحل انجام پژوهش؛
- ۸-۱-۱۱. استفاده خلاف واقعیت از عناوینی مانند دکتر، مهندس، کارشناس ارشد، استاد، دانشیار، استادیار و پژوهشگر در آثار پژوهشی و آموزشی؛
- ۸-۱-۱۲. هرگونه حذف و تغییر در نشانی و وابستگی (Affiliation) اصلی نویسنده یا نویسندگان آثار علمی و پژوهشی؛
- ۸-۱-۱۳. عدم استفاده از واژه های متناسب با کار انجام شده نظیر ترجمه، گردآوری، تألیف، تصنیف و تحقیق؛
- ۸-۲ - عدم تعهد و مسئولیت نسبت به ذینفعان**
- تمام افراد یا مؤسساتی که به هر نحو در انجام یک پژوهش علمی نقش داشته باشند جزء ذی نفعان آن پژوهش به شمار می روند؛
- ۸-۲-۱. عدم رعایت منافع ذینفعان در تمام مراحل پژوهش؛
- ۸-۲-۲. انتساب غیر واقعی پژوهش به افراد فاقد هويت واقعی و فرد یا افرادی که هیچ نقشی در پژوهش ندارند و حذف مؤلف حقیقی (فرد یا افرادی که نقش به سزایی در جنبه های علمی پژوهش داشته اند) از فهرست نویسندگان؛
- تبصره ۱۵: در تمامی کارهای نوشتاری مشارکتی، باید نام کلیه کسانی که در انجام پژوهش، جمع آوری داده ها و نظیر آن مشارکت علمی داشته اند به عنوان مؤلف ذکر شود. در صورت عدم رضایت آنان، یک یا چند مؤلف مجاز به استفاده از داده های آن ها نمی باشند.
- ۸-۲-۳. عدم رعایت ترتیب درج اسامی بر اساس سهم هر یک از نویسندگان در نگارش پژوهش و مشارکت خلاقانه ی آن ها؛
- ۸-۲-۴. سوء استفاده از منابع مالی تخصیص داده شده جهت انجام پژوهش؛
- ۸-۲-۵. کتمان نتایج خاصی از تحقیق در ازای دریافت وجوهی از متولیان تحقیق با تهیه گزارش های چندگانه که موجب مخدوش شدن نتایج تحقیق و سردرگمی خوانندگان شود؛
- ۸-۲-۶. عدم اظهار اطلاعات مربوط به بودجه، افراد و یا مؤسسات حمایت کننده و مرتبط با پژوهش و یا اظهارات غیر واقعی در این ارتباط؛
- ۸-۲-۷. عدم اعلان دقیق نام مرکزی که پژوهش در آنجا انجام شده و محل کار نویسندگان در گزارش پژوهشی؛
- ۸-۲-۸. تهیه و ارسال مقاله با ذکر نام همکاران و بدون اطلاع قبلی آن ها از محتوای مقاله و محل ارسال آن.
- تبصره ۱۶: تمام فعالیت های پژوهشی دانشجویان دوره های تحصیلات تکمیلی، باید زیر نظر استاد(ان) راهنمای دانشجو انجام شود. در صورت انجام فعالیت های پژوهشی موازی در حین انجام پایان نامه کارشناسی ارشد یا رساله دکتری توسط دانشجو، لازم است با اطلاع و اجازه از استاد(ان) راهنمای و مربوطه دانشجو صورت گیرد.

معاون پژوهش و فناوری
مهر و امضاء

دبیر هیات رئیسه
مهر و امضاء

تعمیر و تکمیل
هیات رئیسه

۸۸۲۹

تبصره ۱۷: مسئولیت اصالت و صحت کار پژوهشی دانشجوی کارشناسی ارشد یا دکتری که منجر به دو گونه دستاورد پژوهشی شود، به عهده استاد(ان)راهنمایی است که عضو هیأت علمی دانشگاه سمنان باشد. لذا ضروری است نام ایشان به عنوان نویسنده مسئول در مکاتبات با مجلات یا همایش‌ها یا اداره ثبت اختراع ذکر شود.

۳-۸ - عدم رعایت حقوق آزمودنی‌ها

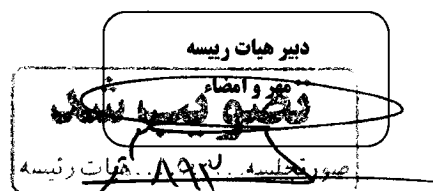
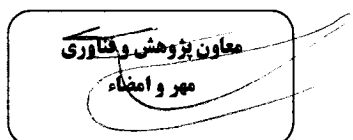
- آزمودنی‌ها به انسان‌ها و یا سایر جاندارانی که یک تحقیق روی آن‌ها صورت می‌گیرد اطلاق می‌شود؛
- ۳-۸-۱. عدم معرفی مناسب پژوهشگر به آزمودنی‌ها و ارائه‌ی اطلاعات نادرست درباره‌ی خود به آن‌ها؛
- ۳-۸-۲. عدم روشننگری آغازین در خصوص پژوهش (نوع پرسش‌های پژوهش، درجه‌ی حساسیت این پرسش‌ها و تأثیرهای احتمالی پژوهش بر آن‌ها) به آزمودنی‌ها؛
- ۳-۸-۳. اجبار آزمودنی‌ها جهت مشارکت در پژوهش؛
- ۳-۸-۴. عدم رعایت حریم خصوصی آزمودنی‌ها؛
- ۳-۸-۵. استفاده و کاربرد اطلاعات مربوط به آزمودنی‌ها در شرایط خارج از هدف‌های پژوهشی و یا برای مقاصد شخصی؛
- ۳-۸-۶. عدم رعایت رازداری و ناشناخته ماندن آزمودنی‌ها در پژوهش (افشای هویت)؛
- ۳-۸-۷. افشای عناوین و نتایج فعالیت‌های پژوهشی که جنبه محرمانه دارند؛
- ۳-۸-۸. انتشار اسرار و اطلاعات اشخاص یا نهادها، بدون اطلاع و مجوز صاحبان حق؛
- ۳-۸-۹. عدم رعایت سلامت، ایمنی، ضوابط و استانداردهای لازم جهت حفاظت و آسایش آزمودنی‌های (انسان، حیوان، گیاه، اشیاء، اسناد و مدارک، آثار باستانی و محلی) در حین پژوهش به بهانه پیشرفت علم و منافع جامعه.

۴-۸ - جعل داده‌ها

- پژوهشگران موظفند در ارائه یک گزارش تمامی مراحل پژوهش، اصل صداقت را رعایت کنند. از جمله مواردی که در زمره عدم صداقت زمان ارائه گزارش قرار می‌گیرند، عبارت‌اند از:
- ۴-۸-۱. ساخت، ثبت و انتشار داده‌ها با نتایج یک پژوهش با محصول علمی به صورتی که تمام یا بخشی از داده‌ها با نتایج ساختگی مذکور اصلاً وجود نداشته یا غیرواقعی باشد؛ مانند:
- الف- ارائه نتایج ساختگی به عنوان نتیجه‌های آزمایش با خروجی دستگاه‌های اندازه‌گیری با نرم‌افزار؛
- ب- جابه‌جا کردن نتایج یک بررسی با نتایج بررسی دیگر؛
- ج- ساختن داده‌های غیرواقعی و یا دادن گزارش غیرواقعی یا ثبت غیرواقعی از آنچه روی نداده است؛
- د- ارائه اطلاعات ساختگی که در واقع هیچ اقدامی برای گردآوری آن‌ها نشده است؛
- ه- داده سازی و استفاده از داده‌های مشابه جوامع تحقیقاتی دیگر.

۵-۸ - تحریف داده‌ها

- ۵-۸-۱. دست‌کاری یا حذف عمدی کامل یا بخشی از داده‌ها، مراحل، روش‌ها، تجهیزات و مواد مورد استفاده در مطالعه و پژوهش به صورتی که با داده یا یافته‌های واقعی متفاوت باشد؛ مانند:
- الف- ارائه‌ی مراحل آزمایشگاهی با فرایندهای غیرواقعی تحلیل، برای رسیدن به نتیجه‌هایی که در مقاله داده شده است؛
- ب- دست‌کاری نتایج به دست آمده از شبیه‌سازی با آزمایش‌های تجربی؛
- ج- حذف بخشی از داده‌ها، نتایج آزمایشگاهی، یا بخشی از تحلیل‌های نظری که ارائه‌ی آن‌ها، نتیجه‌های به دست آمده را مورد تردید قرار می‌دهد؛

د- استفاده از نرم افزارهای مختلف برای ایجاد تغییرهای غیرواقعی موردنظر در شکل‌ها یا نمودارها؛
ه- دست‌کاری شرایط آزمایشگاه برای رسیدن به نتیجه‌های دلخواه؛
و- خوش‌رنگ و آب جلوه دادن یا بزرگنمایی امور کوچک باهدف پنهان کردن واقعیات بزرگ‌تر؛
ز- دست بردن در داده‌ها، حذف، تعدیل و با اضافه کردن به داده‌ها به نحوی که آنچه ارائه می‌شود کاری نو بنماید و یا نظریه‌ای خاص با این کار، درست جلوه کند؛

ح- دست‌کاری کردن عمدی در دستگاه‌ها و روند تحقیق و آزمایش به نحوی که نظریه‌ای خاص درست یا غلط جلوه کند.
ط- بیان ادعا یا پدیده‌ای که واقعی نباشد.

۸-۶- سرقت علمی (Plagiarism)

۸-۶-۱. کپی‌برداری کامل یا بخشی از یافته‌های پژوهشی با محصولات علمی بدون استناد و ارجاع مناسب به صاحب اثر؛ شامل:
الف - اقتباس نزدیک افکار و الفاظ نویسنده‌ی دیگر؛

ب- تناظر یک‌به‌یک در بیان اندیشه‌ها و شباهت‌های ساختاری در نوشتار پژوهشگر و ساختار گزارش علمی سایر افراد؛

ج- انتساب ایده‌ها، نظریات، فرآیندها، نتیجه‌ها یا کلمه‌های دیگران به خود، بدون ارجاع مناسب به‌عنوان کار خویش؛

د- استفاده کردن از نظریات یا کارکرد افراد دیگر و ارائه آن به‌عنوان کار خود بدون ذکر نام و یا دادن اعتبار؛

ه- استفاده با تقلید از زبان، فکر و یا نوشته نویسنده دیگر و ارائه آن بنام خویش؛

و- استفاده از کار شخص دیگر به شکل کلمات، فرآورده‌ها و یا نظریات برای نفع شخصی، بدون ارجاع به کار اولیه؛

ز- ترجمه‌ی کل یا بخشی از آثار دیگران بدون کسب اجازه از مبادی ذی‌ربط، و معرفی آن به‌عنوان یک پژوهش اصیل علمی؛

ح- برداشتن اصل یک مقاله و ثبت آن به نام خود در محل دیگر مانند ترجمه یک مقاله ISI و چاپ آن در مجلات علمی داخلی؛

ط- ارائه مقاله چاپ‌شده دیگران در سمینارهای داخل یا خارج کشور؛

ی - استفاده کامل یا بخشی از مقالات، پایان‌نامه و کتب چاپ‌شده دیگران بدون ارجاع به نویسندگان مقاله، پایان‌نامه، کتب یا اثر؛

ک- کپی‌برداری غیرقانونی از نتایج پایان‌نامه دیگران؛

ل- عدم رعایت کلیه‌ی موازین اخلاقی مرتبط با منابع و آثار چاپی در هنگام استفاده از منابع و آثار الکترونیکی؛

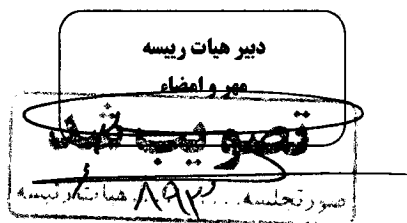
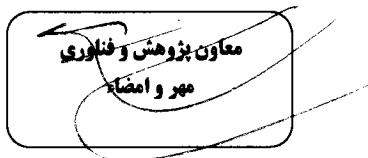
م- عدم رعایت ارجاع دهی طبق استانداردهای ای پی ای (APA-American Psychological Association) یا شیکاگو

(Chicago) و سایر نظام‌ها ارجاع دهی مرسوم؛

ن- کپی‌برداری با ترجمه مستقیم اغلب، شامل استفاده یک پاراگراف یا بیشتر، از منبع اصلی به شکل "کلمه به کلمه" یا "جمله به جمله" (بدون پاورقی) می‌باشد؛

س- کپی‌برداری غیرقانونی از نتایج مقالات: استفاده از اصل جمله و آوردن آن در مقاله دیگر، بدون ارجاع به متن اصلی و اجازه کتبی از مالک معنوی آن در صورت استفاده از شکل‌ها، نمودارها، جداول، منحنی، عکس، روش‌های انجام یک فرآیند، پرسشنامه‌ی تدوین‌شده و هر چیز دیگری که مستقیماً توسط مؤلف حاصل نشده باشد؛

ع- کپی نمودن جملات "کلمه به کلمه" یا مونتاژ نمودن پاراگراف‌ها "جمله به جمله" از منابع گوناگون. علیرغم اشاره به منابع / مراجع آن‌ها در انتهای هر جمله یا پاراگراف؛

تبصره ۱۸: بیان مستقیم از منبع دیگر با ذکر مرجع صرفاً داخل گیومه بلامانع است.

غ- کپی برداری از ساختار یا الگوریتم نوشتاری دیگران، به عبارت دیگر، دنبال کردن الگوی چهارچوب نوشتاری دیگران به همان فرم. توضیح: منظور از ساختار یا الگوریتم نوشتار، روش پژوهش در فرمت تئوری با روش انجام آزمایش تحقیقاتی است. به عبارت دیگر زمانی می توان از روش تحقیق تئوری با آزمایشگاهی دیگران استفاده نمود که به روشنی بیان شود که روش برگرفته از کدام منبع یا مرجع است.

۷-۸- اجاره‌ی علمی

۱-۷-۸. منظور این است که پژوهشگری به جای آنکه خود به انجام پژوهش بپردازد، افرادی را برای این منظور به کار گیرد و خودش در فعالیت پژوهشی چندان تلاش نکند، سپس، بعد از تحویل کار، با دخل و تصرف اندکی در پژوهش صورت گرفته، آن را به نام خود منتشر نماید.

۸-۸- عدم رعایت حقوق مالکیت معنوی و مسئولیت پژوهش انجام شده

۱-۸-۸. چاپ مقاله توسط دانشجو (پس از فارغ التحصیلی) به طوری که استاد(ان) راهنما و یا همکاران فعالیت علمی از مفاد آن مطلع نباشند؛
۲-۸-۸. عدم پذیرش مسئولیت محتوای مقاله (صحت مطالب مندرج در مقاله)، توسط نویسندگان آن؛
۳-۸-۸. عدم پذیرش مسئولیت گروه پژوهشی و صحت کل پژوهش توسط نویسنده‌ی مسئول؛
۴-۸-۸. عدم سپاسگزاری از افراد حقیقی و حقوقی مشارکت کننده در پژوهش، در بخش سپاسگزاری که نویسنده یا نویسندگان بر اساس مستندات، ملزم به ذکر نام آن‌ها بوده‌اند؛

۵-۸-۸. انتساب غیرواقعی پژوهش به مؤسسه‌ای که نقشی در اصل پژوهش مربوطه یا در فعالیت حرفه‌ای فرد نویسنده نداشته است؛
۶-۸-۸. عدم رعایت ترتیب درج اسامی در مقالات مستخرج از پایان نامه به ترتیب، اسم دانشجو، استاد(ان) راهنما و استاد(ان) مشاور؛
۷-۸-۸. عدم پاسخگویی استاد راهنما نسبت به محتوای پایان نامه (درستی / نادرستی) به عنوان شخص مسئول؛
۸-۸-۸. اضافه نمودن اسم افراد در مقاله جهت ارتقای اعتبار مقاله بدون اطلاع آن‌ها؛

۹-۸-۸. دادن اطلاعات پایان نامه دانشجویی در حال دفاع یا فارغ التحصیل توسط استاد(ان) راهنما یا مشاور، به دیگران و چاپ آن در قالب مقاله حتی در صورت ذکر نام دانشجو یا انتشار آن به صورت پایان نامه افراد دیگر؛
۱۰-۸-۸. مصادره یا سوءاستفاده از ایده‌ها یا اطلاعات یک اثر تحت داوری توسط سردبیران و داوران این آثار که برای مجلات، کنفرانس‌ها و ... ارسال شده است؛

۱۱-۸-۸. انتشار نتایج طرح‌های پژوهشی، پایان نامه‌ها و رساله‌ها توسط دانشجویان و اعضای هیأت علمی در قالب کتاب، مقاله و دستاوردهای دیگر بدون هماهنگی و اخذ مجوز از معاونت پژوهشی دانشگاه به عنوان مالک حقوق مادی و معنوی این دست پژوهش‌ها؛
۱۲-۸-۸. چاپ مقالات با استفاده از پایان نامه دانشجویی توسط استاد راهنما یا مشاور بدون درج نام دانشجو و یا همکار پایان نامه و رساله؛
۱۳-۸-۸. استفاده‌های غیرقانونی از مواد، محتواها، نشان‌های تجاری، رموز تجاری با اموال فکری تحت پوشش قانون کپی رایت؛
۱۴-۸-۸. استفاده از نام، عنوان و آرم مؤسسات و سازمان‌ها بر روی کتاب، مقاله و دستاوردهای دیگر بدون کسب مجوز؛
۱۵-۸-۸. ترجمه متون علمی و ادبی بدون اخذ مجوز از نویسنده اصلی اثر.

۹-۸- انتشار مجدد

۱-۹-۸. چاپ مجدد یک کتاب، مقاله و اثرات ادبی و علمی با بخش‌هایی از آن‌ها که قبلاً در یک نشریه‌ی چاپی یا الکترونیکی به چاپ رسیده باشد؛

معاون پژوهش فناوری
مهر و امضاء

دبیر هیات رئیسه
مهر و امضاء
تصویب شد
شماره جلسه: ۸۹۳ . هیات رئیسه

۸-۹-۲. چنانچه نویسنده‌ی مقاله‌ای که در یک نشریه در دست بررسی برای انتشار است، تصمیم بگیرد، به هر دلیلی، آن مقاله را برای نشریه‌ی دیگری ارسال نماید، باید ابتدا انصراف خود را از انتشار مقاله، به صورت کتبی به نشریه‌ی اول اعلام نماید. این کار، حداکثر تا پیش از اعلام پذیرش مقاله برای انتشار در نشریه‌ی اول امکان‌پذیر است؛

۸-۹-۳. چنانچه نتایج یک پژوهش به صورت خلاصه در مجموعه مقالات یک کنفرانس علمی به چاپ رسیده باشد، ارسال آن، جهت بررسی و چاپ به صورت کامل در یک نشریه، بلامانع است.

۸-۱۰- همپوشانی انتشارات

۸-۱۰-۱. پژوهشگر، داده‌های مقاله‌ی پیشین خود را با اندکی تغییر در متن، در مقاله‌ای با عنوان جدید به چاپ رساند؛

۸-۱۰-۲. چاپ کامل مقاله با شباهت بالا، با مقاله دیگر در یک مجله دیگر؛

۸-۱۰-۳. دارنده ایده علمی می‌تواند مقاله‌ای که در یک‌زبان چاپ شده را در یک‌زبان دیگر نیز به چاپ برساند مشروط بر آنکه به مقاله اول ارجاع بدهد؛

۸-۱۰-۴. تکرار قسمت‌هایی از بخش مواد و روش‌ها در مقالات بعدی همان نویسنده (گان)، در صورت ضرورت، بلامانع است، اما در هر حال ذکر مرجع الزامی است.

۸-۱۱- خرید و فروش آثار پژوهش و فناوری

۸-۱۱-۱. خرید و فروش آثار پژوهش و فناوری (مقالات، پایان‌نامه، دستگاه و ...) به نحوی که خریدار، تحقیق را به نام خود به‌عنوان پژوهشگر یا پدیدآورنده و صاحب اثر استفاده کند؛

۸-۱۱-۲. ضبط، خرید، فروش و سوءاستفاده از سخنرانی‌های افراد بدون اجازه.

۸-۱۲- جعل هویت

۸-۱۲-۱. ارائه اشتباه هویت خود یا هویت افراد دیگر دریافت علمی / دانشگاهی؛

۸-۱۲-۲. انتشار آثاری با اسامی جعلی یا با اسامی افراد دیگر بدون اجازه آن‌ها؛

۸-۱۲-۳. جعل امضا و تهیه گواهی پذیرش جعلی جهت اخذ امتیازات مربوطه.

۸-۱۳- تعارض منافع (Conflict of interest)

تعارض منافع عبارت است از مجموعه شرایطی که در آن تعهد اصلی پژوهشگر به حفظ صداقت در پژوهش تحت تأثیر یک منفعت ثانویه مانند سود مالی، اعتبار فردی، اعتبار دانشگاهی، شهرت یا ارتباط شخصی قرار گیرد. پژوهشگران باید در تمام مراحل پژوهش از تعارض منافع بپرهیزند. همچنین پژوهشگر باید هرگونه تعارض منافع احتمالی را که از دید ذی‌نفعان مختلف پوشیده است، به‌طور شفاف به ذی‌نفعان اعلام کند. افزون بر این، پژوهشگران باید منافع تأمین هزینه‌های پژوهش را به‌طور شفاف در آثار پژوهشی و گزارش‌های علمی معرفی کنند. قرارداد پژوهشگر با حامی مالی پژوهش به‌هیچ‌عنوان نباید سبب منع اعلام تعارض منافع باشد.

ماده ۹- منابع مالی، امکانات و نیروی انسانی

منابع مالی، امکانات و نیروی انسانی کارگروه از محل اعتبارات دانشگاه تأمین خواهد شد.

ماده ۱۰- نظارت بر حسن اجرا

نظارت بر حسن اجرای این دستورالعمل اجرایی قانون پیشگیری و مقابله با تقلب در تهیه آثار علمی به عهده کارگروه وزارتی اخلاق در پژوهش است و در دانشگاه به عهده رئیس دانشگاه می‌باشد.

معاون پژوهش و فناوری
مهر و امضاء

دبیر هیات رئیسه
مهر و امضاء
تصویب هیات رئیسه
هیات رئیسه
۸۹۳

ماده ۱۱ - سایر موارد پیش‌بینی نشده

در موارد خاص، طبق آیین‌نامه روزآمد وزارت علوم تحقیقات و فناوری اقدام می‌شود.

ماده ۱۲ - تصویب و زمان اجرا

این آیین‌نامه در ۱۲ ماده و ۱۸ تبصره در تاریخ ۱۴۰۰/۰۱/۲۹ در هیأت رئیسه دانشگاه به تصویب رسید، و از تاریخ تصویب قابل اجرا است و سایر موارد مصوب ملغی می‌گردد.

معاون پژوهش و فناوری
مهر و امضاء

دبیر هیأت رئیسه
مهر و امضاء

تصویب شد
صورتحلیسه... مهر... هیأت رئیسه